

Lempäälän konserniohje

KV 25.1.2017

- dia 2, lakitausta
- dia 3, konserniohjeen tavoitteet ja sitovuus
- dia 4, käsitteistöä
- dia 5, konsernin määrittely ja ohjeen soveltamisala
- diat 6-7, roolit
- dia 8, konsernivalvonta ja raportointi sekä sisäinen valvonta riskienhallinta
- dia 9, konsernin tilintarkastus ja tietojensaantioikeus
- diat 10-12, yhteiset konsernitoiminnot ja –palvelut
- diat 13-14, hyvä hallintotapa ja ennakkokannanottoa vaativat asiat

46 § Omistajaohjaus

Omistajaohjaus tarkoittaa toimenpiteitä, joilla kunta omistajana tai jäsenenä myötävaikuttaa yhtiön ja muun yhteisön hallintoon ja toimintaan.

Toimenpiteet voivat liittyä ainakin perustamissopimukseen, yhtiöjärjestysmääräyksiin, muihin sopimuksiin, henkilövalintoihin, ohjeiden antamiseen kuntaa eri yhteisöissä edustaville henkilöille sekä muuhun kunnan määräysvallan käyttöön.

47 § Kunnan tytäryhteisöjen toiminta ja konserniohje

Omistajaohjauksella on huolehdittava siitä, että kunnan tytäryhteisön toiminnassa otetaan huomioon kuntakonsernin kokonaisuus.

Kunnan tytäryhteisön hallituksen kokoonpanossa on otettava huomioon yhteisön toimialan edellyttämä riittävä talouden ja liiketoiminnan asiantuntemus.

Konserniohjetta sovelletaan kunnan tytäryhteisöjen sekä soveltuvin osin osakkuusyhteisöjen omistajaohjaukseen.

Konserniohjeessa annetaan tarpeelliset määräykset ainakin:

- 1) kuntakonsernin talouden ja investointien suunnittelusta ja ohjauksesta;
- 2) konsernivalvonnan ja raportoinnin sekä riskienhallinnan järjestämisestä;
- 3) tiedottamisesta ja kunnan luottamushenkilöiden tietojensaantioikeuden turvaamisesta;
- 4) velvollisuudesta hankkia kunnan kanta asiaan ennen päätöksentekoa;
- 5) konsernin sisäisistä palveluista;
- 6) kunnan tytäryhteisöjen hallitusten kokoonpanosta ja nimittämisestä;
- 7) kunnan tytäryhteisöjen hyvästä hallinto- ja johtamistavasta.

48 § Konsernijohto

Kunnan konsernijohtoon kuuluvat kunnanhallitus, kunnanjohtaja tai pormestari ja muut hallintosäännössä määrätyt viranomaiset. Hallintosäännössä määrätään konsernijohtoon tehtävistä ja toimivallan jaosta.

Konsernijohto vastaa kuntakonsernissa omistajaohjauksen toteuttamisesta sekä konsernivalvonnan järjestämisestä, jollei hallintosäännössä toisin määrätä.

Konserniohjeen tavoitteet:

- Tehostaa kuntakonsernin johtamisen edellytyksiä siten, että kuntakonsernia ja kunnan muuta toimintaa voidaan johtaa strategisten tavoitteiden mukaisesti kokonaisuutena, yhtenäisin periaattein ja koko kuntakonsernin kokonaisuutta huomioon ottaen.
- Yhdenmukaistaa omistajaohjauksen menettelytapoja ja edistää aktiivisella omistajaohjauksella säännöllistä tiedonkulkua ja vuorovaikutusta koko kuntakonsernin tasolla
- Lisäksi yhtenä tavoitteena on määrittää kattavasti kaikki yhteiset konsernitoiminnot ja -palvelut, joilla pyritään koko konsernin yhteiseen taloudelliseen ja toiminnalliseen etuun. Yhteisten konsernitoimintojen ja -palvelujen tarvetta ja tarkoituksenmukaisuutta on tarpeen seurata aktiivisesti, jotta kokonaistaloudellisuustavoite toteutuu.
- Kuntakonsernissa hyödynnetään eri tukipalvelujen hankinta- ja volyymiedut sekä niiden tarvitsema erityisosaaminen. Pääsääntöisesti tukipalvelut pyritään järjestämään tai hankkimaan keskitetysti.
- Hankintayhteistyöllä pyritään saavuttamaan konsernille toiminnallisia ja taloudellisia etuja.

Konserniohjeen sitovuus

- Hyväksyttyä konserniohjetta noudatetaan konserniin kuuluvissa tytäryhteisöissä, jollei niitä koskevasta pakottavasta lainsäädännöstä, yhtiöjärjestyksestä, sopimuksista tai säännöistä muuta johdu. Yhteisön johdon on ilmoitettava mahdollisesta ristiriidasta välittömästi kirjallisesti kunnanhallitukselle.
- Käyttäessään omistajaohjausta kunta ottaa huomioon kutakin yhteisöä koskevaan lainsäädäntöön sisältyvän yhteisön omistajien yhdenvertaisen kohtelun periaatteet. Omistajaohjausta ei saa käyttää siten, että yhteisön päätös tai toimenpide on omiaan tuottamaan yhteisön toiselle omistajalle tai muulle epäoikeutettua etua yhteisön tai yhteisön toisen omistajan kustannuksella (yhdenvertaisuusperiaate).
- Konserniohje ei muuta tytäryhteisöjen, osakkuusyhteisöjen tai kuntayhtymän johdon oikeudellista asemaa tai vastuuta.

Omistajapolitiikka on osa kuntalain 37 §:n tarkoittamaa valtuuston hyväksymää kuntastrategiaa. Omistajapolitiikka linjaa omistajaohjauksen sisältöä ja konkretisoituu konserniyhteisöille etenkin kunnan talousarviossa asetettuina tavoitteina. Konsernijohtoon tulee omistajaohjauksen ja muun vuorovaikutuksen keinoin viestiä tytäryhteisöille ne kuntastrategiassa ja talousarviossa asetetut tavoitteet, jotka tytäryhteisön tulee omassa liiketoiminnan suunnittelussaan ottaa huomioon.

Omistajaohjaus tarkoittaa toimenpiteitä, joilla kunta omistajana tai jäsenenä aktiivisesti myötävaikuttaa yhtiön tai muun yhteisön hallintoon ja toimintaan. Toimenpiteet voivat liittyä mm. perustamissopimukseen, yhtiöjärjestyksimääräyksiin, muihin sopimukseen, henkilövalintoihin, ohjeiden antamiseen kuntaa eri yhteisöissä edustaville henkilöille tai muuhun kunnan määräysvallan käyttöön. Aktiivisella omistajaohjauksella tavoitellaan molemminpuolista vuoropuhelua kuntakonsernin kokonaisedun saavuttamiseksi.

Konsernivalvonta tarkoittaa konsernijohtoon vastuulla olevaa tytäryhteisöjen toiminnan tuloksellisuuden ja taloudellisen aseman seuranta, analysointia ja raportointia sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimivuuden seuranta.

Konsernijohto vastaa kuntakonsernissa konserniohjauksesta ja konsernivalvonnan järjestämisestä valtuuston päätösten mukaisesti. Konsernijohtoon muodostavat kunnanhallitus ja kunnanjohtaja. Konsernijohtoon tehtävänä on varmistaa kunnan strategisen johtamisjärjestelmän toiminta. Konsernijohto keskittyy konsernijohtamiseen eli strategiaan prosesseihin, palvelutuotannon ohjaukseen sekä liiketoiminnan omistajaohjaukseen.

Lempäälän kuntakonsernin määrittely ja konserniohjeen soveltamisala

- Konserniohjetta noudatetaan Lempäälän kuntakonsernissa, joka muodostuu kuntalain mukaan Lempäälän kunnasta sekä niistä yhteisöistä, joissa Lempäälän kunnalla on kirjanpitolain 1 luvun 5 §:ssä tarkoitettu määräysvalta.
 - Kunnalla katsotaan olevan määräysvalta yhteisössä muun muassa silloin, kun kunnalla yksin tai yhdessä muiden kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen ja säätiöiden kanssa on enemmän kuin puolet yhteisön kaikkien osakkeiden tai osuuksien tuottamasta äänimäärästä ja äänten enemmistö perustuu omistukseen, jäsenyyteen, yhtiöjärjestykseen, yhtiösopimukseen tai niihin verrattaviin sääntöihin tai muuhun sopimukseen.
 - Kunnalla katsotaan olevan määräysvalta yhteisössä tai säätiössä muun muassa myös silloin, kun kunnalla on oikeus nimittää tai erottaa enemmistö jäsenistä yhteisön tai säätiön hallituksessa tai siihen verrattavassa toimielimessä taikka toimielimessä, jolla on tämä oikeus, ja kunnan oikeus perustuu omistukseen, jäsenyyteen, yhtiöjärjestykseen, yhtiösopimukseen tai niihin verrattaviin sääntöihin tai muuhun sopimukseen.
- Luettelo Lempäälän kuntakonserniin kuuluvista tytäryhteisöistä sisällytetään vuosittain konserniohjeen liitteeksi, kunnan talousarvioon-/suunnitelmaan sekä tilinpäätöksen toimintakertomukseen.
- Konserniohjetta noudatetaan soveltuvin osin myös osakkuusyhteisöjen omistajaohjauksessa
 - Osakkuusyhteisöjä ovat yhteisöt ja säätiöt, joissa kunnalla yksin tai yhdessä yhden tai useamman tytäryhteisönsä taikka kunnan tytäryhteisöllä yksin tai yhdessä muiden tytäryhteisöjen kanssa on vähintään 20 % ja enintään 50 % yhteisön osakkeiden tai osuuksien tuottamasta äänimäärästä tai muu huomattava vaikutusvalta.

Kunnanvaltuusto:

- Päättää kuntastrategiasta, omistajapolitiikasta, omistajaohjauksen periaatteista ja konserniohjeesta
- Asettaa kunnan ja tytäryhteisöjen toiminnalle ja taloudelle strategiset tavoitteet talousarvio-/taloussuunnitelman yhteydessä tai erillisillä päätöksillä.

Kunnanhallitus:

- Vastaa omistajaohjauksen toteuttamisesta ja organisoi konsernijohtamisen ja konsernivalvonnan
- Nimeää kunnan ehdokkaat tytäryhteisöjen hallituksiin kunnanjohtajan valmisteleman esityksen perusteella
- Antaa valtuustolle vuosikolmanneksittain raportin tytäryhteisöille asetettujen tavoitteiden toteutumisesta ja taloudellisen aseman kehittymisestä sekä arvion tulevasta kehityksestä ja riskeistä
- Arvioi omistajaohjauksen tuloksellisuutta.

Kunnanjohtaja:

- Johtaa kuntakonsernia ja myötävaikuttaa aktiivisella omistajaohjauksella tytäryhteisöjen hallintoon ja toimintaan
- Seuraa ja arvioi tytäryhteisöjen toiminnan vaikuttavuutta, kannattavuutta ja taloudellisen aseman kehittymistä
- Antaa konsernijohtoon ennakkokannanoton ja tarvittaessa esittelee ennakkokannanottoa vaativan asian kunnanhallituksen käsiteltäväksi
- Valmistelee kunnanhallituksen käsiteltäväksi tytäryhteisöjen, osakkuus- ja muiden yhteisöjen hallitusjäsen ehdokkaiden nimeämisen
- Toimii yhtiökokousedustajana tai tarvittaessa nimeää yhtiökokousedustajan ja antaa hänelle omistajaohjauksen edellyttämät toimintaohjeet

Prosessijohtajat:

- Tukevat aktiivista omistajaohjausta oman prosessivastuunsa osalta.

Konsernin tytäryhteisöt:

- Huolehtivat osakeyhtiölain mukaisesti yhtiön hallinnon ja toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä kunnanvaltuuston tytäryhteisölle asettamien tavoitteiden mukaisesti
- Käsittelevät ja hyväksyvät konserniohjeen tytäryhteisöjen yhtiökokouksessa ja hallituksessa (tai muiden kunnan määräysvallassa olevien yhteisöjen vastaavissa toimitelmissä)
- Hyväksynnällään sitoutuvat konserniohjeen noudattamiseen, jollei tytäryhteisöä koskevasta pakottavasta lainsäädännöstä, yhtiöjärjestyksestä, sopimuksista tai säännöistä muuta johdu
- Hankkivat konsernijohdon ennakkokannanoton konserniohjeessa määritettyihin asioihin.
- Antavat kunnanhallitukselle kuntakonsernin taloudellisen aseman arvioimiseksi ja sen toiminnan tuloksen laskemiseksi tarvittavat tiedot.

Tarkastuslautakunta:

- Arvioi kuntakonsernille asetettujen tavoitteiden toteutumista ja huolehtii kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta
- Arvioi konserniyhteisöille asetettujen tavoitteiden toteutumisen lisäksi konsernivalvonnasta vastuussa olevien henkilöiden toiminnan tuloksellisuutta

Sisäinen tarkastus:

- Arvioi koko kuntakonsernin sisäisen valvontajärjestelmän ja riskienhallinnan tarkoituksenmukaisuutta ja tuloksellisuutta ja pyrkii siten edistämään kunnan ja kuntakonsernin tavoitteiden saavuttamista

Konsernivalvonta ja raportointi sekä sisäinen valvonta riskienhallinta

Konsernivalvonta, seuranta, konsernitilinpäätös ja arviointi

- Kuntakonsernin kuuluvien tytäryhteisöjen tilikausi on kalenterivuosi, ellei tästä poikkeamiseen ole erityistä syytä.
- Kunnan tytäryhteisön ja kuntayhtymän on annettava kunnanhallitukselle kuntakonsernin taloudellisen aseman arvioimiseen ja sen toiminnan tuloksen laskemiseen tarvittavat tiedot.
- Konsernijohto seuraa säännöllisesti tytäryhteisöjen toiminnan tuloksellisuutta. Tytäryhteisön tulee antaa seurantaan varten kunnalle kolmannesvuosittain raportti sille asetettujen tavoitteiden toteutumisesta, toiminnan ja talouden kehittymisestä sekä arvio niihin liittyvistä riskeistä. Tytäryhteisöllä tulee olla tätä varten riittävät talouden ja toiminnan seuranta- ja mittausjärjestelmät.
- Lempäälän kunta laatii ja sisällyttää tilinpäätökseensä kuntalain ja kirjanpitolautekunnan kuntajaoston ohjeiden mukaisesti laaditun konsernitilinpäätöksen. Kunnan tytäryhteisön on annettava kunnanhallitukselle kuntakonsernin taloudellisen aseman arvioimiseen ja sen toiminnan tuloksen laskemiseen tarvittavat tiedot. Tiedonantovelvollisuus koskee tilinpäätösasiakirjoihin sisältyvien tietojen ohella muitakin tarpeellisia tietoja. Ohjeet konsernitilinpäätökseen laadintaan tarvittavien tietojen sisällöstä, muodosta ja vaiheistetusta toimittamisaikataulusta annetaan vuosittain tytäryhteisöille 15.12. mennessä. Annettua aikataulua ja tietosisältöä on ehdottomasti noudatettava.
- Kunnan ja tytäryhteisöjen yhteinen, toimintatapojen arviointiin ja kehittämiseen tähtäävä tapaaminen järjestetään vähintään kerran vuodessa.

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

- Lempäälän kuntakonsernin sisäinen valvonta ja riskienhallinta järjestetään mahdollisimman yhdenmukaisesti konsernijohtoon ohjeistusta noudattamalla. Menestyksellinen konsernijohtaminen edellyttää, että konsernin riskit on tunnistettu kokonaisvaltaisesti ja niihin on varauduttu. Konserni toteuttaa yhteistä riskien kartoitustyötä ja konsernijohto seuraa tytäryhteisöjen riskienhallinnan toimivuutta.
- Tytäryhteisön hallituksen on huolehdittava siitä, että yhteisön sisäinen valvonta, riskienhallinta ja sisäinen tarkastus on järjestetty huolellisesti ja että se on oikeassa suhteessa liiketoiminnan laatuun ja laajuuteen nähden. Todennäköisesti realisoituvasta riskistä on raportoitava viipymättä konsernijohtolle.
- Kuntakonsernin vakuutukset hallinnoidaan yhdenmukaisesti ja kilpailutetaan säännöllisesti, jotta vakuuttamalla tehty riskienhallinta on konsernin kokonaisedun ja eri konsernitoimintojen kannalta tarkoituksenmukaisella tavalla järjestettyä.
- Kunnanjohtajalla ja kunnanhallituksella on oikeus yksittäistapauksissa vaatia sisäisten selvitysten teettämistä tytäryhteisöissä, mikäli kunnan omistajapolitiittinen etu tätä vaatii. Näin toimittaessa on otettava huomioon osakeyhtiölain tai muun lainsäädännön salassapitoa ja osakkeenomistajien yhdenvertaista kohtelua koskevat vaatimukset.

Konsernin tilintarkastus sekä tarkastukseen, seurantaan ja arviointiin liittyvä tietojensaantioikeus

Konsernin tilintarkastus

- Kunnan tilintarkastajan tehtävänä on tarkastaa, että konsernitalinpäätös on oikein laadittu. Tilintarkastajalla on oikeus saada tarkastustehtävänsä suorittamisessa tarvittavia tietoja tytäryhteisöltä. Uuden tilintarkastuslain mukaan kunnan tilintarkastajaksi tulee valita auktorisoitu tilintarkastusyhteisö ja vastuunalaisen tarkastajan on oltava JHT-tilintarkastaja.
- Myös kunnan tytäryhteisöjen tilintarkastajaksi on valittava kunnan tilintarkastusyhteisö, jollei tästä poikkeamiseen ole perusteltua, tarkastuksen järjestämiseen liittyvää syytä. Tytäryhtiöissä tilintarkastajat valitsee yhtiökokous. Yhtiöiden yhtiöjärjestykset on saatettava sellaisiksi, että ne mahdollistavat kunnan käyttämän tilintarkastusyhteisön valinnan yhtiön tilintarkastajaksi.

Tietojensaantioikeus

- Kunnan tilintarkastajalla on kuntalain 124 §:n nojalla salassapitoa koskevien säännösten estämättä oikeus saada kunnan viranomaisilta ja kuntakonserniin kuuluvilta yhteisöiltä tiedot ja nähtävikseen asiakirjat, joita hän pitää tarpeellisina tarkastustehtävän hoitamiseksi. JHT-tilintarkastajan salassapitovelvollisuus on määritelty viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa.
- Tarkastuslautakunnalla on toimieliimenä kuntalain 124 § nojalla salassapitoa koskevien säännösten estämättä oikeus saada kunnan viranomaisilta tiedot ja nähtävikseen asiakirjat, joita se pitää tarpeellisina arviointitehtävänsä hoitamiseksi. Tytäryhteisöistä tarvittavien tietojen osalta tietojensaantioikeus rajoittuu kunnan viranomaisten hallussa oleviin asiakirjoihin ja konsernijohtoon antamaan raportointiin. Arviointitehtävän hoitamiseksi tarkastuslautakunta voi myös kutsua tytäryhteisön toimitusjohtajan kuultavaksi lautakunnan kokoukseen. Tarkastuslautakunnan jäsen ei saa paljastaa haltuunsa saamaa salassa pidettävää tietoa sivulliselle.
- Luottamushenkilöllä on kuntalain 83 §:n nojalla oikeus saada kunnan konsernijohtolta sen hallussa olevia kunnan tytäryhteisöjen toimintaa koskevia tietoja, jollei salassapitoa koskevista säännöksistä muuta johdu. Luottamushenkilö ei saa paljastaa haltuunsa mahdollisesti saamaa salassa pidettävää tietoa sivulliselle.
- Konsernin sisäistä tarkastusta suorittavalla henkilöstöllä on oikeus pyytää tytäryhteisöiltä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan arviointi- ja kehittämistoiminnan sekä muun tarkastustoiminnan edellyttämät tiedot. Konserniyhtiöitä koskevissa asioissa sisäistä tarkastusta suorittava henkilöstö voi tarvittaessa konsultoida tilintarkastajaa. Sisäisen tarkastuksen henkilöstö ei saa paljastaa haltuunsa saamaa salassa pidettävää tietoa sivulliselle.

Yhteiset konsernitoiminnot ja –palvelut / talouden ja investointien suunnittelu, rahoitussuunnittelu ja konsernitilijärjestelmä, taloushallinnon kehittäminen

Talouden ja investointien suunnittelu

- Valtuusto asettaa talousarviossa tytäryhteisöille toiminnan ja talouden tavoitteita, jotka on johdettu kuntastrategiasta ja siihen liittyvästä omistajapolitiikasta sekä yhteisön liiketoiminnasta. Konsernijohto neuvottelee tytäryhteisöjen kanssa asetettavista tavoitteista ennen niiden lopullista hyväksymistä.
- Kunnan talousarviossa ja -suunnitelmassa tulee ottaa huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Tätä varten tytäryhteisöjen hallitusten tulee toimittaa kuntaan sen edellyttämät tiedot tytäryhteisöjen tulos-, rahoitus- ja investointisuunnitelmista sekä yhteisöjen toimintaan liittyvistä olennaisista riskeistä ja epävarmuustekijöistä. Tämän lisäksi tulee toimittaa tietoja mm. tulevista konserni- ja yhtiöjärjestelyistä, merkittävistä muutoksista mainittujen yhteisöjen liiketoiminnassa ja toimialassa.
- Kunta voi myöntää takauksen tai muun vakuuden kilpailutilanteessa markkinoilla toimivan yhteisön velasta tai muusta sitoumuksesta kuntalain 129 § mukaisissa tapauksissa.

Rahoitussuunnittelu ja konsernitilijärjestelmä

- Konsernin rahoitussuunnittelulla minimoidaan rahoitusriskejä ja turvataan sekä kunnan että tytäryhteisöjen maksuvalmius.
- Rahoitustoiminnaltaan konsernin kannalta merkittävät tytäryhteisöt liitetään konsernitilin käyttäjiksi kunnanhallituksen ja tytäryhteisön hallituksen yhdenmukaisilla päätöksillä. Konsernitilin sisäisistä luottolimiiteistä ja mahdollisesta sisäisestä korosta päättää kunnan talousjohtaja.
- Konsernin rahoitussuunnittelu tehdään kunnan talousjohtajan ja tytäryhteisöjen yhteistyönä. Tytäryhteisön tulee ennen pitkäaikaisen lainoituksen hakemista ilmoittaa lainatarpeesta, jotta talousjohtaja voi arvioida onko rahoitus mahdollisuus järjestää konsernitilin sisäisenä luottolimiittinä tai muutoin konsernin sisäisin järjestelyin. Talousjohtaja konsultoi tarvittaessa tytäryhteisöjä myös lainojen ja muiden rahoitusjärjestelyiden kilpailuttamisessa.
- Konsernin sijoitustoiminta ja korkoriskeiltä suojautuminen tehdään kunnan talousjohtajan ja tytäryhteisöjen yhteistyönä. Tytäryhteisön tulee ennen pääomasijoitusten tai korkosuojaustoimien tekemistä neuvotella kunnan talousjohtajan kanssa. Kuntakonsernin sijoitustoiminnan ja korkoriskeiltä suojautumisen on oltava kunnanvaltuuston päättämien periaatteiden mukaista.

Konsernin taloushallinnon kehittäminen

- Kuntakonsernin taloushallinnon kehittäminen perustuu aktiiviseen yhteistyöhön. Kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen kirjanpidossa ja tilinpäätöksessä tulee noudattaa soveltuvaa yhteisöoikeudellista lainsäädäntöä, kirjanpitolain mukaisia kirjanpito- ja tilinpäätössäännöksiä, kuntalain mukaisia konsernisäännöksiä sekä hyvää kirjanpitolapaa.

Yhteiset konsernitoiminnot ja –palvelut / henkilöstöpolitiikka

Käytännön toimintatavat ja muutoksen hallinta

- Henkilöstöhallinto on tukena tytäryhteisöille kaikissa henkilöstöön liittyvissä asioissa.
- Merkittävistä henkilöstöön liittyvistä asioista neuvotellaan etukäteen kunnan henkilöstöjohtajan kanssa.
- Konsernissa toimitaan yhteisillä toimintaperiaatteilla ja ohjeistuksilla lukuun ottamatta asioita, jotka eriyvät työehtosopimusten tai sovellettavien lakien vuoksi.
- Henkilöstöhallinnon työvälineet (HR-järjestelmä ym.) ovat mahdollisuuksien mukaan samat.
- Tytäryhteisöjen esimiehiä koulutetaan samoilla periaatteilla kuin kunnan esimiehiä.

Palkkausjärjestelmä ja henkilöstöedut

- Palkkauksessa ja muissa sopimuksenvaraisissa etuisuuksissa noudatetaan mahdollisuuksien mukaan koko konsernin periaatteita.
- Kunnan tilaisuudet ja henkilöstöetuihin liittyvät edut ovat käytössä myös kuntakonsernin henkilöstöllä.
- Kullakin tytäryhteisöllä tulee olla oma palkkajärjestelmä, joka noudattelee yhtenäisiä periaatteita.

Rekrytointi

- Työntekijöiden rekrytointi kunnasta tytäryhteisöön tai toisin päin on sallittua vain siten, että rekrytoiva esimies on yhteydessä työntekijän esimieheen ja neuvottelee asiasta. Omasta aloitteesta työntekijät luonnollisesti voivat hakeutua avoimiin tehtäviin kuntakonsernin sisällä.
- Tytäryhteisöjen tulee ottaa henkilöstön rekrytoinnissa ottaa huomioon konsernin sisäiset henkilöstön siirtotarpeet.

Työnantajayhteisö / eläkeyhteisö / työterveyspalvelut

- Työnantajajärjestön valinta sekä sovellettavien työehtosopimusten käyttöönotosta neuvotellaan kunnan henkilöstöjohtajan kanssa.
- Tytäryhteisöt järjestävät ensisijaisesti eläkevakuutuksensa Kuntien eläkevakuutuksessa silloin, kun tytäryhteisön etu ei muuta edellytä.
- Tytäryhteisöt järjestävät työterveyspalvelut samoilla periaatteilla kuin kunnassa saman toimittajan toimesta ellei tytäryhteisön etu muuta edellytä.

Yhteiset konsernitoiminnot ja –palvelut / hankinnat ja hankintayhteistyö sekä tietohallinto

Hankinnat ja hankintayhteistyö

- Hankintayksiköiksi katsottavien tytäryhteisöjen on noudatettava julkisista hankinnoista annettuja säännöksiä ja ohjeita.
- Kunnan tytäryhteisöt noudattavat Lempäälän kunnan hankintaohjetta ja ovat ohjeen mukaisesti mukana niissä yhteishankintasopimuksissa, joihin kunta on sitoutunut.
- Tytäryhteisöt neuvottelevat kunnan hankintavastuullisten kanssa ennen hankintoihin ryhtymistä, jotta hankintayhteistyöstä saatavat taloudelliset edut voidaan tarkoituksenmukaisella tavalla huomioida.
- Tytäryhteisöjen hallitusten ja toimitusjohtajan tulee huolehtia siitä, että tytäryhteisö ei menetä sidosyksikköasemaa suhteessa kuntaan ilman konsernijohdolle annettua etukäteistietoa.
- Konsernin tarjoamien tukipalvelujen hankinta konsernin ulkopuolelta edellyttää vertailevaa selvitystä ja siitä on neuvoteltava konsernijohton kanssa ennen päätöksentekoa.

Tietohallinto

- Tytäryhteisöt ovat mukana kunnan tietohallinnon järjestelmissä ja palveluratkaisuissa (esim. perustietotekniikka, kommunikaatio ja tietoliikenneverkko). Tarkoituksena on käyttää mahdollisimman kattavasti yhteisiä ICT-järjestelmiä.

Hyvän hallinnon ja johtamistavan periaatteet

- Tytäryhteisöjen tulee hallintoa ja taloutta järjestäessään varmistaa, että tytäryhteisössä toteutuvat terveet liikeperiaatteet, riittävä avoimuus, taloustietojen oikeellisuus, asianmukainen sisäinen valvonta ja riskienhallinta ja että kuntien omistuksia hoidetaan tarkoituksenmukaisesti, luotettavasti ja tehokkaasti kuntakonsernin kokonaisu- ja turvaten.

Hallituksen kokoonpano ja nimittäminen

- Yhtiökokous valitsee hallituksen jäsenet. Hallituksen puheenjohtajan valitsee hallitus, jollei yhtiöjärjestyksessä ole toisin määrätty tai hallitusta valittaessa ole toisin päätetty.
- Hallituksen jäsenet valitaan vuodeksi kerrallaan, ellei yhtiöjärjestyksessä toisin määrätä.
- Kunnan tytäryhteisön hallituksen kokoonpanossa on otettava huomioon yhteisön toimialan edellyttämä riittävä talouden ja liiketoiminnan asiantuntemus.
- Tytäryhteisöjen hallitusten kokoonpanossa huomioidaan tasa-arvolaki.
- Tytäryhteisön hallituksen kokouksiin voidaan kutsua asiantuntijajäsenenä kunnan viran- tai toimenhaltija, jolle annetaan hallituksen kokouksessa läsnäolo- ja puheoikeus.

Hallituksen jäsenten velvoitteet ja vastuut

- Tytäryhteisön hallituksen jäsenten velvoitteet ja vastuut perustuvat osakeyhtiölakiin, muihin lakeihin ja yhtiöjärjestykseen. Hallitukselta edellytetään huolellista toimimista yhtiön etua edistäen sekä lojaliteettivelvollisuutta suhteessa yhtiöön ja kaikkiin sen osakkeenomistajiin.
- Tytäryhteisö vakuuttaa hallituksen ja toimitusjohtajan toiminnan liiketoiminnan laajuuden ja riskien mukaisella vastuuvakuutuksella.

Esteellisyys ja riippumattomuus

- Esteellisyysselvityksissä sovelletaan sitä, mitä hallinto- ja osakeyhtiölaissa esteellisyydestä säädetään.
- Hallituksen tehtävä on myös valvoa tytäryhteisön toimivan johdon toimintaa. Valvonnan edistämiseksi hallituksen jäsenten on oltava yhtiöstä aidosti riippumattomia. Toimitusjohtaja ei voi toimia edustamansa yhtiön hallituksen jäsenenä.

Tiedonantovelvollisuus, viestintä ja tiedottaminen

- Kuntalain 29 §:n mukaisesti kunnan toiminnasta on tiedotettava asukkaille, palvelujen käyttäjille, järjestöille ja muille yhteisöille. Kunnan toiminta käsittää kunnan ja kuntakonsernin toiminnan lisäksi osallistumisen kuntien yhteistoimintaan sekä muun omistukseen, sopimukseen ja rahoittamiseen perustuvan toiminnan. Viestinnässä ja tietojen antamisessa tytäryhteisöjä koskevissa asioissa tulee huomioida kunnan viestintäperiaatteet sekä julkisuus- ja salassapitosäännökset.
- Tytäryhteisöjä koskevasta viestinnästä vastaa yhtiön hallituksen puheenjohtaja tai toimitusjohtaja sekä kunnan puolella kunnanhallitus ja kunnanjohtaja. Erityisesti merkittävässä tytäryhteisön muutos- ja kriisitilanteissa tehdään yhteistyötä kunnan viestintäpalveluista vastaavien kanssa.
- Tytäryhteisöt vastaavat tiedottamisestaan siinä muodossa ja laajuudessa kuin yhtiön toiminta edellyttää. Konsernijohdolle on tiedotettava merkittävästä tapahtumista yhteisön toiminnassa ennen julkista tiedotusta.

Tytäryhteisön hallituksen tai toimitusjohtajan on kirjallisesti hankittava ennen päätöksentekoa konsernijohtoon kirjallinen ennakkokannanotto seuraavissa asioissa:

- liiketoiminnan merkittävä tai poikkeuksellinen laajentaminen
- merkittävä tai poikkeuksellinen investointi
- yhtiöjärjestyksen muuttaminen
- osakeanti tai muu pääomarakenteen muuttaminen
- liiketoiminnan myyminen tai muu olennainen uudelleenjärjestely, mukaan lukien merkittävät kiinteän omaisuuden järjestelyt
- merkittävä lainan otto/anto tai vakuuden antaminen
- rahoitusrakenteen merkittävät muutokset
- yhtiön tulokseen, pääomaan tuottoon tai riskiin muuten olennaisesti vaikuttava tapahtuma
- hakeutuminen selvitystilaan tai konkurssiin
- vaikutuksiltaan merkittävän oikeudellisen prosessin aloittaminen
- toimitusjohtajan valinta ja palkkaus sekä toimitusjohtajalle maksettavat muut taloudelliset etuudet
- tulospalkkiojärjestelmän käyttöönotto, merkittävät muutokset tulospalkkiojärjestelmässä
- muu tytäryhteisön toimintaedellytyksiin tai palvelukykyyn olennaisesti vaikuttava asia tai toimenpide

Konsernijohtoon ennakkokannanoton antaa kunnanjohtaja. Tytäryhteisön päätöksenteko ja sen valmistelu ennakkokannanottoa vaativassa asiassa on järjestettävä niin, että kunnanjohtajalla on ennen ennakkokannanottoa mahdollisuus saattaa asia kunnanhallituksen käsiteltäväksi. Prosessijohtajat tukevat omistajaohjausta ja avustavat tytäryhteisöjä ennakkokannanottoon liittyvien asioiden sujuvan valmistelun varmistamiseksi.

Saatu ennakkokannanotto kirjataan tytäryhteisön pöytäkirjaan siinä kokouksessa, kun ennakkokannanottoa edellyttävästä asiasta tehdään päätös hallituksen kokouksessa. Mikäli asiasta päättäminen kuuluu yhtiökokoukselle, konsernijohto huolehtii tarvittaessa myös siitä, että kuntaa yhtiökokouksessa valtakirjalla edustavalla henkilöllä on käytettävissään kunnan ennakkokannanotto.

Lopullinen päätösvalta ja vastuu ennakkokannanottoa edellyttävästä asiasta on aina tytäryhteisön omalla päätöksentekuelimellä, vaikka kunnan ennakkokanta päätettävään asiaan on hankittu ennen yhteisön päätöstä.

Liite: Lempäälän kuntakonserni

Tiedot: tilinpäätös 2023

Tytäryhteisöt	Konsernin omistusosuus, %
Lempäälän Lämpö Oy	100
Lempäälän Energia Oy	100
Lempäälän Vuokrakodit Oy	100
As Oy Lempäälän Himminnaapuri**	100
As Oy Lempäälän Toimelantalo**	100
Lempäälän Kiinteistöhuolto ja -tekniikka LEKITEK Oy	100
Lempäälän Vesi Oy	100
Lempon Parkkikiinteistöt Oy (ent Lempon Parkki Oy)	100
Lempon Parkki Oy	100
Lempäälän Kehitys Oy	100
Lempäälän Kuljun Koulutalo Oy	85,55
Kiinteistö Oy Moision Teollisuustalo	100
Koy Lempäälän Uimahalli	55

Kuntayhtymät	Konsernin omistusosuus, %
Pirkanmaan Liitto	3,43
Tampereen kaupunkiseudun kuntayhtymä	5,46
Valkeakosken seudun koulutuskuntayhtymä	4,21

Osakkuusyhteisöt	Konsernin omistusosuus, %
Aleksinvirasto Oy	41,8
Asunto Oy Lemposrinne	34,04
Asunto Oy Lempäälän Makasiinipuisto	42,1
Kiinteistö Oy Kiiltohaka	50
Kiinteistö Oy Sääksjärven Liikekeskus	47,3
Lempäälän Jäähalli Oy	42,1

** yhtiöt fuusioituneet Lempäälän Vuokrakodit Oy:n kanssa 31.8.2023